

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

z języka polskiego dla klas 4-6 do cyklu "Jutro pójdę w świat"

Zasady ogólne

1. Umiejętności oceniane na lekcjach języka polskiego

Na lekcjach języka polskiego ocenie podlega:
- mówienie (opowiadania ustne – twórcze i odtwórcze)
- czytanie:
- głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa
- ciche ze zrozumieniem
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi
- znajomość treści lektur obowiązkowych
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku
- inne (recytacja, rysunkowe konkretyzacje utworów literackich, wykonanie określonych projektów, realizacja zadań w grupie)

2. Sposób oceniania poszczególnych umiejętności

Umiejętność:	Sposób oceniania:
- mówienie	- kryteria oceny opowiadania ustnego
- czytanie:	
- głośne i wyraziste z uwzględnieniem zasad kultury żywego słowa	- kryteria oceny czytania głośnego
- ciche ze zrozumieniem	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- pisanie, redagowanie określonych form wypowiedzi (w domu i w klasie)	- kryteria oceny pisemnych prac klasowych i domowych (ćwiczenia redakcyjne)
- posługiwanie się poznanymi zasadami ortograficznymi	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny (podawane przy każdym sprawdzianie)

- znajomość treści lektur obowiązkowych	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- znajomość wybranych zagadnień z nauki o języku	- według liczby uzyskanych punktów przeliczanych na oceny [podawane po każdym sprawdzianie]
- recytacja	- kryteria oceny recytacji
- rysunkowe konkretyzacje utworów literackich	- kryteria oceny rysunkowych konkretyzacji utworów
- realizacja określonych projektów	- kryteria podawane po realizacji projektu, uwzględniające zasady ustalone przed jego realizacją
- ocena realizacji zadań w grupie	- kryteria oceny współpracy w grupie

3. Skala ocen

- celujący (6)
- bardzo dobry (5)
- dobry plus (4+)
- dobry (4)
- dostateczny plus (3+)
- dostateczny (3)
- dopuszczający plus (2+)
- dopuszczający (2)
- niedostateczny (1)

Ocenianie prac klasowych, sprawdzianów, kartkówek

- 95% - 100% celujący
- 93% - 94 % bardzo dobry +
- 88% - 92% bardzo dobry
- 85% - 87% dobry +
- 75% - 84 % dobry
- 70% - 74% dostateczny +
- 51% - 69% dostateczny
- 41% - 50% dopuszczający +

- 31% - 40% dopuszczający
- 0% - 30% niedostateczny

Każda ocena cząstkowa, uzyskana przez ucznia, ma określoną wagę:

praca klasowa	- 10
kartkówka	- 7
praca dodatkowa	- 4
praca na lekcji	- 3
zadania domowe	- 2
inne	- 1

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej/końcoworocznej jest średnia ważona uzyskanych ocen cząstkowych. Uzyskany wynik, po zaokrągleniu do części setnych decyduje o wystawieniu oceny według poniższej reguły:

- poniżej 1,75 - niedostateczny
- 1,75 - 2,74 - dopuszczający
- 2,75 - 3,74 - dostateczny
- 3,75 - 4,74 - dobry
- 4,75 - 5,74 - bardzo dobry
- 5,75 - 6,0 - celujący

4. „Plusy” (+) i „minusy” (-)

Uczniowie otrzymują także „plusy” i „minusy”.

„Minus” uczeń może otrzymać za:

- brak zadania domowego
- brak podręczników, zeszytu
- nieprzyniesienie potrzebnych materiałów
- słabe, złe wywiązanie się z zadań wykonywanych w grupie
- braki, niekompletność (tematów, notatek, zadań domowych) zeszytu przedmiotowego.

Trzy „minusy” równe są ocenie niedostatecznej.

„Minusy” nauczyciel odnotowuje w e-dzienniku.

„Plus” uczeń może otrzymać za:

- nieskomplikowane, krótkie zadania domowe

- przyniesienie dodatkowych materiałów wykorzystanych podczas lekcji
- dobre wywiązanie się z zadań realizowanych w grupie
- kompletność zeszytu przedmiotowego.

Pięć „plusów” równa się ocenie bardzo dobrej.

„Plusy” nauczyciel odnotowuje w e-dzienniku.

5. Informowanie uczniów i rodziców (prawnych opiekunów) osiągnięciach, postępach w nauce

- Omówione i poprawione prace pisane przez uczniów w klasie pozostają u nauczyciela w teczках klasowych. Uczniowie i rodzice (prawni opiekunowie) po wcześniejszym umówieniu się z nauczycielem mają prawo wglądu do teczek i dodatkowych uzasadnień do poszczególnych ocen. Prace pisemne przechowywane są do 31 sierpnia danego roku szkolnego.
- Ponadto rodzice (prawni opiekunowie) na bieżąco mogą kontrolować postępy w nauce za pomocą dostępu do e-dziennika.

6. Sposoby poprawy ocen cząstkowych oraz śródrocznych i końcoworocznych

Uczeń może poprawić cząstkowe oceny niedostateczne (w terminie 2 tygodni) uzyskane za:

- mówienie (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- czytanie głośne (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- sprawdziany ortograficzne (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- recytację (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- sprawdziany z nauki o języku (ocena jest wpisywana do dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- rysunkowe konkretyzacje utworów (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej)
- realizację określonych projektów (ocena jest wpisywana do e-dziennika obok wpisanej wcześniej oceny niedostatecznej).

Nie poprawia się ocen uzyskanych za:

- ciche czytanie ze zrozumieniem
- sprawdziany ze znajomości treści lektur.

Uczeń może uzyskać pozytywne (lepsze) oceny przy okazji kolejnego czytania ze zrozumieniem, sprawdzianu ze znajomości treści lektury.

7. Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych i stwierdzoną dysleksją rozwojową

- W stosunku do uczniów z dostosowaniem wymagań edukacyjnych (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) ogólnie stosowane są następujące ułatwienia:
 - większa tolerancja błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych przy ocenianiu ćwiczeń redakcyjnych.
- Przy ocenie ćwiczeń redakcyjnych uczniów ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzona i zapisana w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) nie bierze się pod uwagę poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej, a odpowiednio – komunikatywność wypowiedzi i czytelność zapisu z pominięciem zaburzeń strony graficznej pisma. W zakresie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej wymagane jest, aby uczeń z dysleksją rozpoczął zdania wielką literą i kończył kropką (wykrzyknikiem, znakiem zapytania)
- Ponadto nauczyciel uwzględnia przy ocenianiu uczniów indywidualne wytyczne zapisane w poszczególnych opiniach (np. wolne tempo pracy – więcej czasu na sprawdzianach)

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

8. Szczegółowe kryteria oceniania dla klasy IV w klasyfikacji śródrocznej i końcoworocznej

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania języka polskiego w klasie IV.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy
- Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia

- Potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (gazetka, inscenizacje itp.)

Fleksja i składnia:

- Bezbłędnie rozróżnia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki
- Wyjaśnia na czym polegają osobliwości w odmianie rzeczowników przez przypadki
- Rozróżnia części zdania: podmiot, orzeczenie, określenia
- Tworzy i nazywa zdania pojedyncze oraz złożone

Słowotwórstwo:

- Sprawnie tworzy synonimy, rodzinę wyrazów, antonimy

Fonetyka:

- Klasyfikuje głoski wg podanych schematów
- Sprawnie dzieli wyrazy na sylaby
- Bezbłędnie akcentuje wyrazy
- Bezbłędnie stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne w praktyce

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w klasie IV, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Sprawnie posługuje się w wypowiedziach pisemnych i ustnych różnymi środkami językowymi oraz słownictwem o zabarwieniu emocjonalnym
- Wypowiada się poprawnie
- Potrafi zredagować opis (zjawiska, postaci fikcyjnej i rzeczywistej, krajobrazu), opowiadanie (twórcze i odtwórcze), list, krótkie teksty użytkowe: pocztówka, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia
- Rozróżnia dzieło literackie od filmowego czy teatralnego
- Bezbłędnie dokonuje analizy utworu epickiego
- Interpretuje i analizuje utwór liryczny

Fleksja i składnia:

- Bezbłędnie rozpoznaje części mowy
- Wyjaśnia na czym polegają osobliwości w odmianie rzeczowników
- Rozpoznaje części zdania
- Przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego
- Rozróżnia zdanie pojedyncze i złożone

Słowotwórstwo:

- Tworzy synonimy i wyrazy pokrewne

Fonetyka:

- Rozróżnia głoski
- Odróżnia głoski litery
- Dzieli wyrazy na sylaby
- Prawidłowo akcentuje wyrazy
- Bardzo dobrze zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzone o wybrane elementy programu nauczania.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Podejmuje próby wypowiedziania się w formach trudniejszych
- Wykazuje dobrą znajomość treści omawianych lektur
- Omawia elementy świata przedstawionego
- Zna podstawowe terminy literackie i rozpoznaje je
- Wskazuje w utworze poznane środki stylistyczne, określa ich funkcję

Fleksja i składnia:

- Wskazuje osobowe i nieosobowe formy czasownika i omawia ich znaczenie
- Odmienia nietypowe rzeczowniki
- Przeprowadza analizę składniową zdania pojedynczego
- Rozpoznaje rodzaje zdań ze względu na ich funkcję

Słowotwórstwo:

- Posługuje się synonimami

Fonetyka:

- Odróżnia głoskę od litery
- Przeprowadza podstawową klasyfikację głosek
- Dzieli wyrazy na sylaby
- Zna zasady ortograficzne i interpunkcyjne i przeważnie je stosuje

OCENĘ DOSTATECZNA otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wypowiada się poprawnie pod względem językowym i merytorycznym
- Rozpoznaje elementy świata przedstawionego w utworze literackim

- Poprawnie formułuje odpowiednie wypowiedzi pisemne
- Zna pojęcia związane z filmem, teatrem

Fleksja i składnia:

- Rozróżnia podstawowe części mowy i wyszukuje je w tekście
- Dokonuje analizy składniowej zdania pojedynczego na łatwych przykładach

Słowotwórstwo:

- Raczej posługuje się synonimami, aby uniknąć powtórzeń

Fonetyka:

- Odróżnia spółgłoski od samogłosek
- Pod kierunkiem nauczyciela przeprowadza klasyfikację głosek
- W stopniu dostatecznym zna i stosuje zasady ortografii i interpunkcji

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Czyta i rozumie tekst literacki w zakresie pozwalającym na opowiadanie odtwórcze
- Potrafi odróżnić elementy fantastyczne i realistyczne w utworze
- Samodzielnie pisze plan ramowy na podstawie tekstu

Fleksja i składnia:

- Potrafi odmienić czasownik i rzeczownik
- Rozpoznaje typy zdań

Fonetyka:

- Rozpoznaje samogłoski i spółgłoski
- Dzieli wyrazy na głoski, litery i sylaby

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego:

- Nie potrafi odtworzyć treści poznanego utworu w czasie jego omawiania
- Nie jest w stanie przy pomocy nauczyciela wskazać elementów świata przedstawionego
- Ma ubogi zakres słownictwa
- Błędnie redaguje swoje wypowiedzi językowo i merytorycznie
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania ze zrozumieniem

Fleksji i składni:

- Nie rozpoznaje podstawowych części mowy
- Nie przestrzega zasad językowych, stylistycznych i ortograficzno - interpunkcyjnych

Fonetyki:

- Nie odróżnia głosek od liter
- Nie potrafi dzielić wyrazu na głoski i sylaby

9. Szczegółowe kryteria oceniania dla klasy V w klasyfikacji śródrocznej i końcoworocznej

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania języka polskiego w klasie V.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne świadczą o systematycznym pogłębianiu zdobytej wiedzy
- Barwnie opisuje postać, stosując porównania, przenośnie, ciekawe epitety, związki frazeologiczne (stałe).
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach
- Prezentuje wysoki poziom merytoryczny prac pisemnych

Fleksja i składnia:

- Biegle klasyfikuje części mowy, określa ich formę gramatyczną i funkcję składniową
- Omawia osobliwości w odmianie rzeczowników i czasowników
- Zna przyimki i łączy je bezbłędnie w wyrażenia przyimkowe
- Rozróżnia typy liczebników
- Poprawia błędnie sformułowane zdania

Słowotwórstwo:

- Zna wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne, potrafi korzystać z odpowiednich słowników
- Samodzielnie tworzy bogate rodziny wyrazów

OCENĘ BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował w dużym zakresie wiedzę i umiejętności określone programem nauczania w klasie V, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne językowo i merytorycznie
- Potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory literackie

- Analizuje i interpretuje utwory poetyckie ze szczególnym uwzględnieniem środków stylistycznych
- Wykazuje bardzo dobrą znajomość utworów literackich omawianych w danej klasie
- Wyraża własne sądy i przemyślenia, dotyczące różnych tekstów we właściwej formie gramatycznej
- W odpowiedziach ustnych stosuje słownictwo oceniające, ożywiające relację, urozmaica wypowiedź dodatkowymi elementami językowymi
- Świadomie korzysta z książki jako źródła wiedzy, zaznacza ważne treści; samodzielnie sporządza notatki
- Bezbłędnie układa plan ramowy lektury oraz plan kompozycyjny własnej wypowiedzi, stosując równoważniki zdań
- Bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie treści, ocenę postępowania i poglądów bohaterów
- Opowiada o zdarzeniach, biorąc pod uwagę różne punkty widzenia
- Zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach
- Odróżnia ujęcia metaforyczne od dosłownych
- Wskazuje motywy wędrowne w utworze
- Posługuje się słownictwem charakterystycznym dla języka filmu, teatru, radia
- Rozumie pojęcie adaptacji filmowej i teatralnej utworu
- Analizuje utwór liryczny, dostrzega specyfikę języka poetyckiego
- Potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni, opowiadania i powieści
- Biegłe posługuje się „Słownikiem ortograficznym”, „Słownikiem wyrazów bliskoznacznych”
- Stosuje właściwe znaki interpunkcyjne przy zapisywaniu dat i zwrotów do adresata

Fleksja i składnia:

- Biegłe klasyfikuje części mowy (z klasy IV+ przyimek, liczebnik), określa ich formy gramatyczne
- Rozróżnia zdanie od równoważnika zdania (stosuje w planie)
- Wskazuje błędy gramatyczne z daniach i poprawia je
- Wykonuje wykresy zdań złożonych
- Podaje poprawne formy liczebników
- Klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady
- Wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe, wskazuje wyraz nadrzędny (określany) i podrzędny (określający)
- Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażenia
- Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu

- Z dużą swobodą posługuje się różnymi wypowiedziami złożonymi

Słowotwórstwo:

- Tworzy rodziny wyrazów
- Potrafi korzystać ze słowników

Ortografia:

- Opanował w stopniu bardzo dobrym zasady ortografii interpunkcji, potrafi je zastosować

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową dla klasy V.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- W zależności od celu kształtuje swoje wypowiedzi
- Osiąga spójność tekstu
- Samodzielnie potrafi poprawić większość błędów językowych
- Poprawnie redaguje wymagane formy wypowiedzi pisemnej
- Zna treść lektur
- Czyta tekst poprawnie, stosując zasady intonacji i akcentowania.
- Pisze opowiadania na wskazany temat z zastosowaniem wybranego czasu narracji i chronologicznego układu zdarzeń
- Samodzielnie przekształca tekst ciągły na dialog i odwrotnie
- W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury, kultury
- Układa słowniczek terminów filmowych, teatralnych, radiowych
- Stosuje te terminy w swych wypowiedziach
- Nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, opowiadania, powieści
- Rozumie pojęcie fikcji literackiej
- Rozpoznaje w tekście poetyckim epitet, porównanie, przenośnię, uosobienie
- Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury
- Potrafi wyjaśnić, na czym polega chronologiczny i niechronologiczny układ zdarzeń
- Formułuje pytania ogólne i szczegółowe do czytanego tekstu
- Określa czas, przestrzeń i sytuację mówienia w utworze

Fleksja i składnia:

- Posiada usystematyzowane wiadomości o poznanych częściach mowy
- Poprawnie określa formę gramatyczną części mowy
- Wyodrębnia rodzaje zdań pojedynczych

- Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych
- Tworzy czasownik dokonany od niedokonanego, wyróżnia częśćkę, za pomocą której tworzy ten czasownik.
- Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.
- Wyjaśnia różnice w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę.
- Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
- Robi wykres zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
- Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.

Słowotwórstwo:

- Tworzy wyrazy pochodne
- Oddziela podstawę słowotwórczą od formantu

Ortografia:

- W stopniu dobrym opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne, potrafi je zastosować

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wypowiada się poprawnie pod względem językowym i merytorycznym
- Píše poprawnie wymagane formy wypowiedzi pisemnej (dopuszczalne drobne błędy)
- Wyodrębnia elementy utworu poetyckiego i prozatorskiego
- Umie zapisać dialog, poprawnie stosuje właściwe znaki interpunkcyjne.
- Opanował technikę poprawnego czytania i doskonalą je pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.
- Odnajduje w czytanych tekstach fragmenty wskazujące na czas i miejsce akcji; poszukuje odpowiedzi na postawione pytania.
- Opowiada o zdarzeniach tworzących akcję w utworze.

Fleksja i składnia:

- Rozróżnia części mowy
- Wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie oraz określenia
- Rozróżnia zdania pojedyncze i złożone
- Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
- Rozróżnia czasowniki niedokonane i dokonane.
- Rozpoznaje formy czasowników we wszystkich trybach.
- Nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają.

- Odmienia przez przypadki rzeczownik o typowej odmianie.
- Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika.
- Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań.
- Wpisuje zdanie w podany wykres (na prostych przykładach).
- Rozpoznaje zdanie złożone na podstawie liczby orzeczeń.
- Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.

Słowotwórstwo:

- Tworzy wyrazy pochodne
- Wskazuje rodzinę wyrazów

Ortografia:

- Popelnia nieliczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje proste zadania przewidziane programem nauczania
- Poprawnie redaguje proste formy wypowiedzi pisemnej
- Jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- Błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

- Przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy
- Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone na prostych przykładach
- Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.
- Rozróżnia części mowy. Wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia.
- Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki (proste przykłady).
- Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy.
- Odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego.

Słowotwórstwo:

- Pod kierunkiem nauczyciela korzysta z właściwych słowników

- Rozpoznaje rodzinę wyrazów na prostych przykładach

Ortografia:

- Błędy ortograficzne nie zakłócają komunikatywności prac

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego:

- nie zna treści omawianych lektur
- wypowiedzi pisemne i ustne są nieprawidłowe językowo i rzeczowo
- Nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności
- Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu miernym; nie rozumie czytanego tekstu
- Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym

Fleksji i składni:

- Nie opanował podstawowych umiejętności- nie potrafi odmieniać części mowy
- Nie rozróżnia części mowy

Ortografii:

- Nie zna zasad ortografii i interpunkcji

10. Szczegółowe kryteria oceniania dla klasy VI w klasyfikacji śródrocznej i końcoworocznej

OCENĘ CELUJĄCĄ otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania języka polskiego w klasie VI.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Proponuje oryginalne rozwiązania, wykraczające poza materiał programowy
- Posługuje się sprawnie środkami stylistycznymi
- Nie powiela cudzych poglądów, potrafi ustosunkować się do danego problemu
- Podejmuje działalność literacką lub kulturalną na terenie szkoły lub poza nią
- Prace pisemne są bezbłędne
- Sprawnie posługuje się słownikami i różnymi źródłami wiedzy, sprawnie selekcjonuje i wartościuje zdobyty materiał

Fleksja i składnia:

- Bezbłędnie rozpoznaje i stosuje we właściwej formie części mowy
- Rozpoznaje odmienne i nieodmienne części mowy
- Biegłe rozpoznaje i używa wszystkie rodzaje zdań
- Dokonuje analizy składniowej wszystkich rodzajów zdań

Słowotwórstwo:

- Tworzy bogate rodziny zdań
- Rozróżnia antonimy i synonimy, pracuje z właściwymi słownikami
- Potrafi dokonać analizę słotwórczą wyrazu

Ortografia:

- Zna wszystkie zasady ortograficzne i potrafi je zastosować w praktyce

OCENE BARDZO DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował w dużym zakresie wiedzę i umiejętności określone programem nauczania w klasie VI, sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Wypowiedzi ustne i pisemne formułuje poprawnie pod względem językowym i merytorycznym
- Potrafi samodzielnie zanalizować i zinterpretować utwory poetyckie i prozatorskie
- Prace pisemne świadczą o znajomości problematyki i kompozycji
- Potrafi poprawnie posługiwać się słownikami
- Wyjaśnia pojęcia poznane podczas zajęć
- Biegłe posługuje się słownikami i encyklopedią.
- Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy.
- Bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie.
- Opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki.
- Ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania.
- W sposób świadczący o gruntownej znajomości utworu redaguje list do postaci literackiej.
- Bezbłędnie pisze sprawozdanie ze spaceru, wycieczki, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu podejmuje próby recenzji.
- Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich (ballada, odmiany powieści, dramat).
- Dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne, odróżnia

obrazowanie realistyczne od fantastycznego.

Fleksja i składnia:

- Opanował omawiane zagadnienia gramatyczne: części mowy, wypowiedzenia i ich rodzaje
- Posługuje się związkami frazeologicznymi i potrafi je wyjaśniać
- Wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczownych.
- Biegłe stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym.
- Rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego liczebnika; odmienia trudniejsze liczebniki złożone.
- Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki).
- Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę.
- Omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia.
- Wyróżnia w zdaniu związki zgody, rządy, przynależności; wskazuje zasady ich tworzenia.
- Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

Słowotwórstwo:

- Rozróżnia wyrazy podstawowe i pochodne
- Tworzy rodzinę wyrazów przy pomocy formantów
- Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów pochodnych od wyrażen przyimkowych i od czasowników.
- Wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym.
- Podaje przykłady wyrażen z obocznymi tematami słowotwórczymi.
- Daje przykłady wyrazów utworzonych za pomocą różnych formantów.

Ortografia:

- Zna i stosuje zasady ortograficzne i interpunkcyjne

OCENĘ DOBRĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową dla klasy VI

Kształcenie literackie i kulturowe:

- W stopniu dobrym zna treść omawianych lektur oraz tekstów
- Posługuje się poprawną polszczyzną

- Potrafi poprawnie tworzyć plany wydarzeń
- Buduje spójny tekst adekwatny do adresata i tematyki
- Posługuje się krótkimi formami wypowiedzi pisemnej, zgodnie z poznanymi zasadami
- Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania
- Wypowiadania się w formach trudniejszych takich jak: opowiadanie twórcze z dialogiem i elementami opisu, charakterystyka z pogłębioną oceną postaci, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu.
- Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego.
- Poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy.
- Wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu

Fleksja i składnia:

- Potrafi odmieniać części mowy
- Rozpoznaje i wskazuje je w tekście
- Rozpoznaje i stosuje zdania pojedyncze i złożone
- Wymienia rodzaje zaimków.
- Wyróżnia przysłówki wśród innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia.
- Poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie.
- Podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebnik złożony i nieokreślony.
- Na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i podmiotu.
- Wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je.
- Tworzy poprawny związek zgody, rzędu i przynależności.
- Układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie

Słowotwórstwo

- Tworzy rodziny wyrazów i wyrazy pochodne
- Od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych będących różnymi częściami mowy.
- Rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu.
- Tworzy wyrazy pochodne od wyrażenia przyimkowego i od czasownika.
- Wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słowotwórstwa.

Ortografia:

- Dobrze opanował zasady ortograficzne i interpunkcyjne, potrafi je zastosować

OCENĘ DOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności zawarte

w podstawie programowej, w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Potrafi samodzielnie odtworzyć treść utworu w czasie jego omawiania na lekcjach
- Wskazuje elementy świata przedstawionego
- Odróżnia prozę od poezji
- W stopniu dostatecznym posługuje się odpowiednimi formami wypowiedzi pisemnej
- Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.
- Zna przewidziane programem gatunki literackie.
- Odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu.

Fleksja i składnia:

- Właściwie używa form gramatycznych poznanych części mowy
- Wyróżnia w zdaniach podmiot, orzeczenie i ich określenia
- Buduje poprawne zdania pojedyncze i złożone
- Potrafi przeprowadzić analizę składniową prostych przykładów zdań pojedynczych i złożonych
- Rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki; potrafi rozpoznać ich związek z wyrazem określanym.
- Stopniuje przymiotniki.
- Rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe.
- Na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów.
- Rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe.
- Nazywa w zdaniu części zdania (na prostszych przykładach).
- Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych.
- Wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie.

Słowotwórstwo:

- Potrafi utworzyć wyraz pochodny
- Posługuje się właściwymi słownikami

Ortografia:

- Zna podstawowe zasady ortograficzne i interpunkcyjne i stosuje je w prostych przykładach

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadania o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i kulturowe:

- Potrafi udzielić odpowiedzi na proste pytania, dotyczące analizowanego tekstu
- Przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności

- Technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu
- Potrafi wskazać podstawowe elementy świata przedstawionego
- Ma ubogi zasób słownictwa
- Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.
- W wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości prac i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Fleksja i składnia:

- Potrafi odmieniać podstawowe części mowy wg podanego wzoru
- Układa proste zdania pojedyncze i złożone
- Rozpoznaje w zdaniu podmiot i orzeczenie
- Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostych przykładach).
- Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj.
- Łączy wyrazy w zespoły składniowe.

Słowotwórstwo:

- Zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych. Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant.
- Nazywa typy formantów.
- Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

Ortografia:

- Zna podstawowe zasady ortograficzne („rz”, „ż”, „ó”, „u”, „ch”, „h”, wielka, mała litera itp.)

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą w zakresie:

Kształcenia literackiego i kulturowego:

- Nie zna treści utworów lirycznych, epickich i dramatycznych
- Nie przeczytał lektur przewidzianych programem klasy VI
- Nie potrafi zredagować poprawnie żadnych form wypowiedzi pisemnej
- Ma ubogi zakres słownictwa i nie podejmuje prób wzbogacenia go
- Nie potrafi nawet pod kierunkiem nauczyciela sformułować dłuższej wypowiedzi

Fleksji i składni:

- Nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji i składni
- Nie odróżnia form części mowy
- Nie potrafi ich odmieniać

- Nie rozróżnia zdań złożonych od pojedynczych
- Nie rozpoznaje części zdania

Ortografii:

- Nie zna i nie stosuje w wypowiedziach pisemnych żadnych zasad ortograficznych i interpunkcyjnych.